

Resolucije katol. shoda.

(Praktična meditacija za obletnico I. slov. katol. shoda.)

Tako se nazivlje knjižica 36 strani velike osmerke, ki je izšla iz »katol. tiskarni« v Ljubljani že meseca avgusta 1893, a je pre mnogim ostala še nepoznana. Častiti gospod pisatelj je v njej z mladeniškim ognjem nam v spomin poklical vzvišeni cilj I. slov. katol. shoda, kakor tudi njegove z navdušenjem vsprejete, a doslej le deloma vzvršene sklepe. On pripoznava, da »naenkrat res ne moremo vsega imeti«, kar smo bili sklenoli na tem prepomenljivem shodu, a zdi se mu vendar, »da bi se bilo dalo z dobro voljo že marsikaj storiti, kar se še ni«. Povdarja pa še, da »poleg dobre volje nam je treba tudi denarja«.

Da bi »katoliškemu skladu«, ki ima služiti praktičnemu izvrševanju resolucij I. slov. katol. shoda, velikodušni doneski obilneje pritekali, izdal je g. pisatelj to knjižico ob svojih stroških. O njej piše v predgovoru: »Razpečati se knjižica mora! Kdor je ne more kupiti, (velja samo 20 kr.) dobi jo od »katol. bukvarne« v Ljubljani zastoj, eno ali kolikor jih hoče, dokler jih ne zmanjka, da se vsi za dobro uneti, če mogoče, še bolj unamejo za naše sveto delo, katero ne sme prenehati prej, dokler ni izvršeno vse, kar smo si zapisali v program« (I. slov. kat. shodu.) Pripoznam, da jezik ni popolnoma po mojem ukusu, (preobilni odnosi — čitatelja motijo) tudi ne morem vsakega stavka podpisati ali kot neodložljivega pripoznati, vkljub temu pa je knjižica že tako zanimivo spisana in dobro osoljena, da je ne boš djal iz roke, dokler je ne prebereš do konca. Komur bo došla, naj jo obdrži ter pošlje za njo 20 kr. in za »katoliški sklad« pa par kron v belo Ljubljano. Bog bo plačnik!

Jernej Voh.

Cerkvene zadeve.

V blagi spomin!

Že spet je neizprosljiva smrtna kosa na vrtu krasne lavantinske škofije podrta rožica, ki je dokaj let prelepo cvetela, s svojo lepoto premnogih oči na se obračala, ter s svojim prijetnim duhom brez števila src oživljala in krepčala. Zvenela je in izginila izpred naših telešnih oči, naj se toraj presadi v tvoj duhovni vrtec, dragi »Slov. Gospodar«, da se tukaj še lepše razcveta, ter nam marsikatero krasoto odkrije, katero je poprej le božje oko videlo, svetu pa je neznana bila. Rožica, katero v mislih imam, so rajni g. Mihal Milošič, mnogoletni vrl dušni pastir župnije Benediške v Slov. goricah, ki so letos 18. oktobra po kratki, ne ravno mučni boleznir mirno in sladko v Gospodu zaspali.

Pokojnik rodili so se dne 5. avgusta 1821 v župniji Sv. Andraža v Leskovci, kot sin precej premožnih in poštenih starišev. Hišica, v kateri jim je zibelka tekla, stoji na prijaznem kraju sredi Haloških bregov, ki so bogato z zlahitno vinsko trto zasajeni in od koder se očesu daleč na okolo rajski razgled odpira. V začetne šole hodili so v domači fari in v starodavnem Ptuiju, potem so se šolali v Varaždinu in če se ne motim, tudi v Zagrebu. Po srečno končanih latinskih šolah so se po takratni navadi v Gradec, v modroslovske šole podali, katere so enako z dobrim uspehom končali, ter stopili v ondoto bogoslovnico.

Že v dijaških letih se je začel razvijati njih poseben značaj, nagnjen do iskrenega, neprelomljivega prijateljstva. Za prijatelje odbirali so si vsikdar le součence in nepokvarjenega srca, za vse druge jim ni mar. Prav ta značajnost, le redka v mladih letih,

jih je ovarovala vseh zapeljivih in nevarnih tovaršij, katere so že dokajkrat bile mnogim, sicer poštenim dijakom časni in večni pogin. Vesel obraz, pa čvrsto truplo našega mladega Mihala sta pričala, da še noben črv nedolžnega srca ne grize in da v prijaznem telesu tudi lepa duša biva. In takšnih mladenčev si kat. cerkev kot dušne pastirje želi; z mladeniči, ki so drevju podobni, katero so gosenice objedle, si malo pomore, zakaj kakoršno drevo, takšni tudi sad. Pobožni Mihal bili so dne 21. junija 1848 po slavnem Slomšek, ker takrat v Gradci ni škofa bilo, v Št. Andražu v mešnika posvečeni, ter so v svoji domači cerkvi novo sv. mešopeli. Pa lepši, kakor je bil vspleten venec na glavi novega mešnika, kedar so jih k oltarju peljali, bil je venec sv. čednostij mladega duhovnika, ki so za božjo čast in vzveličanje duš kar goreli do svojega zadnjega zdihljeja. Za prvo službo bila jim je odkazana kaplanija v Kamnici, kjer so pastirovali šest let, potem so službovali kot kapelan pri Malinedelji šest let, par mesecev pri Sv. Lovrencu v pušcavi, v Marenbergu 8 mesecev, v Svičini okolo šest let, v Negovi jedno leto, pri Sv. Benediktu od leta 1865—1870, ko so jih pokojni dekan in častni kanonik Jurij Tutek umestili župnikom omenjene župnije.

Kot stalen dušni pastir storili so rajni blagi gospod pri Sv. Benediktu toliko, da je to težko opisati. Precej se je zgodilo pri Sv. Treh Kraljih; njih delo je novi kameniti tlak mesto prejšnje opeke; nekaj paramentov, pri župnijski cerkvi pa menda vsi; slednjo cerkev so skoraj popolnoma iz nova zidali ter močno povečali, kar je večinoma stalo gospoda; njih delo so novi oltarji, razne nove podobe, slikarija cerkve in dr. Za župnišče potrosili so toliko, da bi menda zadostovalo za novega, ker je zidanje slabo; veliko skrbi imeli so leta 1874, ko je strela zadela gospodarsko poslopje, da je zgorelo. Pomagali so pri zidanju sedanje šole; bili več let šolski ogleda, dolgo ud okr. zastopa.

Da se ogreje njih čreda za vse dobro, obhajali so dvakrat sv. misijon 1882 in 1892; ustanovili so lansko leto nadbratovščino sv. rožnega venca, ki šteje sedaj blizu 1600 udov; povzdignili krščansko pobožnost k usmiljenemu Jezusu in Mariji prečisti Devici, dobro vedoč, da človeško srce brez ljubezni biti ne more, in ako ne ljubi Jezusa pa njegove matere, zaljubi se v pregrešen svet, ter gre nesrečnemu koncu nasproti. Duhovno orožje, katero so pokojnik krepko vihteli, je bila božja beseda in pa molitev, vzlasti molitev sv. rožnega venca, kateri so dokajkrat v svoji sobi ali pa kje po gozdu šetajoč na glas molili. Vojnica rajnega bila je pridiznica in pa spovednica, šola njih vojaštvo.

(Konec prih.)

Bogoslovsko slovstvo.

»Die theologischen Studien und Anstalten der katholischen Kirche in Österreich. Aus Archivalien. Von Dr. Hermann Zschokke. Wien & Leipzig. Wilhelm Braumüller 1894. + 1227, 8° Lexiconform. 18 fl.« — To ti je draga, a tudi dragocena knjiga. Z njenim sestavljenjem trudilo se je mnogo odličnih mož. Nas zanima II. dela § 45, kjer na str. 775 do 786 preč. gospod kanonik Karol Hribovšek, ravnatelj kn. šk. duhovnišnici Mariborski, popisujejo zgodbo našega duhovniškega semenišča in naših bogoslovskih šol v Celovcu, v Št. Andražu in sedaj v Mariboru. Spis je tako zanimiv, da na tem mestu prosimo preč. gospoda pisatelja, naj bi glavne točke priobčil še v slov. jeziku. V Celovcu izšlo se je od l. 1811—1850 do 486 duhovnikov lavantincev, v Št. Andražu od 1850—1859 skupaj 98, v Mariboru pa od l. 1860 do 1891 zopet 355 novomašnikov. Tem še prištevamo 33 novoposvečencev leta 1892 in 1893. Od

leta 1811 do letos toraj lepa svota 972 čč. mašnikov. Ob koncu dodan je imenik čč. duhovnikov — pisateljev naše vladikovine. Žal, da je Dunajski g. urednik ta znamenek tako enostransko skrčil. Izostalo ni samo častitljivo ime velezaslužnega gospoda avtorja (spisatelja) te razprave, ampak tam pogrešamo imena dra. Murko, P. Dajnko, A. Kremlj, Šerf, in obilo drugih lavantincev, ki imajo pravico do naslova pisateljev. V slovenskem prevodu bi se dalo to lepo spopolniti. J. Voh.

Gospodarske stvari.

Plašljivost konj.

Pravo sitnost imajo vozniki, kočijaži pa tudi jahalci, ako pridejo s svojimi konji železnici preblizu in se živali vstrašijo železnega konja. Nesreča nikoli ne miruje in pregostokrat se dogodi, da ravno v tem hipu prisopiha hlaŕon, vstraši konje in sreča je, če ne pride v takih slučajih kedo ob življenje. Temu pa se v okom pride, ako se živali privadijo železnici in vlaku. Tu ne pomaga nič, ne pretepanje, ne vpije. Le malo potrpežljivosti in previdnosti je treba in ne bo se več konj strašil ali bal nohenega hrušča ali šuma, naj prihaja od katerekoli strani, če vidi vlak ali tudi ne. Kedar je vlak blizu, postavi naj se žival tako, da vidi prihajajoči hlaŕon, pa ne, kakor je navada, tako, da ga le sliši, vidi pa ne. Naj se drži, če je plašljiv in sicer tako dolgo, da je vlak mimo njega oddrdral. Če je treba, se to večkrat ponovi in tako se navadi tudi tej nezdobi. Ker razvidi, da mu hlaŕon in šum nič hudega ne stori, ne boji se ga več. Prej pa, ko teh stvari ni videl, pač pa občutil bič, menil je, kakor naravno, da prihajajo bolečine in tepež od železnice. Veliko nesreč bi se po tem takem ugnalo, ako se navadijo konji na vlak, ker se tudi drugega hruma ne vstrašijo za kar si bodi.

Gozdi in podnebje.

Vsakdor si želi lep, zelen gozd, vsaj blizu, če že ne v lastno posestvo. Kaj pomeni dobro obraščeni gozd za gospodarja, je dovolj znano, ne potrebuje nobene daljše razlage. Žalostne so pokrajine, ki so brez te naravne lepote, brez temnih gozdov, ki so tolikega pomena in vpliva. Med drugimi vrčinami pač ni najmanjša ta, da gozd jako vpliva na podnebje. To pripoznava vsakdo, a razlogov in dokazov le malokdo vé nasteti in celo ljudje, ki se z naravo mnogo bavijo, niso jednaki misli, zakaj ima gozd tolik upliv na podnebje, pač pa v tem, da ni boljšega sredstva od gozda za čiščenje zraka.

Dolgo se je sodilo, da so gozdi le zavolj svojega kisleca tako dobrodejni, a mnogi so jeli nad tem razlogom dvomiti, češ, saj je zunaj gozda ravno toliko, včasih še več kisleca, kakor v njem.

Drugi vvaževajo splošno snažnost in čistoto zraka v gozdu, ki je brez vseh tistih škodljivih zračnih mijazmov, ki zrak na drugih krajih tako okužujejo, ki so to, kar so mrčesa, nesnažna. Listje in veje so pravi cedilniki za tako nesnago in zrak ostane čist, zdrav.

Tudi to je prevelikega pomena, da se v gozdu temperatura ne spreminja tako hitro, pa tudi ne tako močno, kakor v krajih, kjer je malo dreves. Veter se pod gostim drevjem komaj pozna in le maja vršičke ter ne more tako uplivati na nižje rastline, kakor na planoti. Tla, ki so suha, se ne napijejo pri deževju tako hitro mokrote, kakor zunaj gozda, ker vdržujejo veje in gosto listje vodo in ji branijo, da ne poplavi na enkrat cele krajine.

V gozdu se slednjič nikdar toplota tako ne povikša, kakor je to drugače navada, n. pr. ob času pesjih dnij. To je pa zopet za zrak jako koristno, ker ostane čist vsakojakih snovij, ki so tolikokrat vzrok hudih, nalezljivih boleznij. Ko bi že gozd ničesar druga ne prinašal gospodarju, moral bi ga že zato marljivo gojiti, ker tako vspešno skrbi za čistost zraka in s tem za zdravje ne le posameznika, temveč celih krajev.

Blage učinke gozdov spoznali so in spoznavajo ljudje še le tedaj, ko se posekajo, ko jih ni več in se pokažejo razne neugodnosti, celo nesreče, ki izvirajo iz tega, ker na daleč okoli ni gozda. Prav hudo pa je v takih slučajih to, da se taka škoda ne popravi v nekaj letih, ampak da vzdihujejo prebivalci mnogo desetletij po blagodejnem gozdu. Le počasi in z nepopisljivim trdom se zopet zasadi nov gozd posebno, če se je prej do cela posekal in potrebil, tako, da je sneg, dež, veter in burja zemljo odnesla in kraj opustošila. Še dalje pa se mora čakati, da vzrastejo mlada drevesca v košata in velika. Treba je previdnim biti in skrbeti, da se ne posekajo gozdovi na daleč okrog.

Trtno listje — klaja.

Celo listje vinske trte rabi se že v nekaterih krajih kot klaja za živino in sicer dovolj vspešno. Mnogi celo trdijo, da ni nič slabše od nemške detelje, kar se jakovosti tiče. Ne le, dokler je zeleno, ampak tudi suho dobro ugaja živini. Jako ji vstrežeš, ako perje malo popariš in osoliš. Tudi listje od raznih dreves jeli so že porabljivati kot klajo, n. pr. jelševo, vrbovo, jesenovo ali brstovo, seveda le v takih letih, kedar je malo navadne klaje. Na to naj se tudi tu in tam naši slov. kmetje opozarjajo, ker je le prevelikokrat letina slaba.

Brezobrestna posojila za obnovo po trsni ušici ugonobljenih vinogradov, morejo se dobiti iz državnih in deželnih zakladov. Kedar se pa naj vložijo prošnje za taka posojila, izvemo iz naslednjega, od c. kr. okr. glavarstva v Ptui izdanega »razglašja«, ki se glasi: S pozivom na določbe zakona z dne 28. marca 1892, drž. zak. štev. 61, glede podelitve brezobrestnih posojil za obnovo po trsni ušici okuženih vinogradov, se s tem obče naznani, da se morajo prošnje za taka posojila za leto 1894 najkasneje do 30. novembra t. l. semkaj predložiti, kjer se izvejo tudi vse dotične podrobnosti, in dobé potrebni pomočki.

Ta razglas se ima zanesljivo v treh zaporednih nedeljah ali praznikih pri farni cerkvi obglasiti.

Sejmovi. Dne 20. novembra v Ivniku, pri Sv. Juriju ob Pesnici, v Podsredi, na Ljubnem, v Rušah; na Gornji Polskavi, Šostanji in v Slov. Gradcu. Dne 21. novembra v Slov. Bistrici, v Arvežu, pri Sv. Barbari v Halozah, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, pri Sv. Juriju na Tabru in v Podčetrtku. Dne 22. novembra v Arnožu. Dne 24. novembra pri Sv. Marjeti ob Pesnici.

Dopisi.

Iz Ljutomerske okolice. (Razmere na soli Sv. Petra tik Radgone.) Dolgo smo čakali, da »Tagespost« se kakšni članek o znanej univerziteti za »kuheldajč in slobeniš« prijavi, a je vse čakanje zastoj. Ker se ona več ne oglasi, smo pač mi govoriti prisiljeni. Meseca septembra je »Tagespost« veliko lepega o tej soli bralcem pripovedovala, ali Bogu bodi potoženo, bilo je skoro vse, od prve do zadnje vrstice, neresnično, posebno pa to, da so ljudje s poukom šole Sv. Petra